

פְּרַשְׁת הַשָּׁבוּעַ: בְּהַר

פְּנִינֵי הַשָּׁבֹת: 18:57

צִיָּאת הַשָּׁבֹת: 20:09 ר"ת 20:51

עֲרַשׁ"ק ט' אִיר תִּשְׁע"ד (9.5.14)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"יכול אני לפטר את כל העולם כְּלוּ מִן הַדֵּיּוֹן". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

על כוחו של רשב"י, כתוב בגמרא (סופה מה): "אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בר יוחאי: יכול אני לפטר את כל העולם כְּלוּ מִן הַדֵּיּוֹן". וכדי להבין את הכח העצום של רשב"י, "לפטר את כל העולם כְּלוּ מִן הַדֵּיּוֹן", הבה נתבונן במה שכתוב, בספר "שמועות טובות", בשם הרה"ק רבי ברוך ממעזבני זיע"א, שבעולם הזה, על-פי רוב, אין הלכה פרשב"י. כפי שהביא גם ה"פנסת הגדולה", בשם הפוסקים: בכל מקום שיש מחלוקת בין המקובלים עם בעלי הגמרא, אין הלכה כמו המקובלים. אולם, צריך לדעת, שבעולם העליון הלכה היא כבעלי הקבלה פרשב"י וחבריו.

וכן מובא גם בספר "ויקהל משה", למקובל רבי משה מפראג זצ"ל, שהיה מגורי האריו"ל: "לפי הרוב, אין הלכה פרשב"י בגמרא, לפי שאין העולם ראוי לכך בזמן הזה. אבל, לעתיד (לבוא) יהיה הלכה פרשב"י, ויכולין לגלות הדינים אלו בסוד רזי דאורייתא".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע אין הלכה פרשב"י שמעון בר יוחאי בעולם הזה, אלא רק בעולם העליון? נקדים תחילה להביא מה שבאר ה"בני יששכר" (איר מאמר ג', סימן ב'), שעיקר השמחה ביום 'לג' בעומר, שבו עלה רשב"י לשמי מרומים, הוא שביום זה צוה רשב"י לתלמידו, רבי אבא, לכתוב את כל סודות וגנוי הנסתרות שהתגלו לו, למען ישאיר ברכה **מהאור הגנוי**, לישראל עד ביאת המשיח.

וכפי שכתוב בזהר באדרא זוטא (האוינו רפו', מתורגם): "אמר רבי שמעון, הרי עתה שעת רצון היא. ואני רוצה להיפנס בלא בושה לעולם הבא, והרי הדברים הקדושים שלא גליתי עד עתה אני רוצה לגלות בפני השכינה, שלא יאמרו שבחסרון נסתלקתי מן העולם, ועד עכשיו טמונים היו בלבי... וכך סדרתי לכם: רבי אבא יכתוב, ורבי אלעזר בני יעמול, ושאר החברים ירחשו בלבם".

ולכן, ב-'לג' בעומר יום פטירתו של רבי שמעון בר יוחאי (=רשב"י) יש שמחה והילולא גדולה. שכן, ביום זה נתן רשב"י רשות לתלמידו רבי אבא לכתוב את הסודות המבוארים בזהר הקדוש על הכתב, כדי שיאירו דברי הזהר הקדוש לישראל, עד בא גואל צדק.

ומכאן יש לומר, שיום 'לג' בעומר הוא בבחינת "מתן תורה" של תורת הנסתר לישראל. וכפי שרמזו דוד המלך בתהילים (קיש', יח'): "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". "גל עיני" – ביום "גל" (=לג') בעומר, הנחיל רשב"י את נפלאות (=נסתרות) לדורות עולם.

וצריך לדעת, שיום זה (=לג' בעומר) הוא מסוגל ביותר שיגלה הקב"ה את עיני האדם לראות את נפלאות (=נסתרות) התורה הקדושה, כמו שכתוב "גל עיני" – גל, מלשון תגלה, שיום זה מסוגל לגלות את נפלאות (=נסתרות) התורה הקדושה.

לפי זה, מוסיף ה"בני יששכר" (שם, סימן ג'), ש"מנהג ישראל תורה הוא, להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד האור כי טוב, שמתחיל להתנוצץ ביום היקר, ל"ג בעומר, (שהוא) 'טוב' (=17) ימים קודם מתן תורה (=תג השבועות), ולכבוד נשמת (רשב"י) מאור התורה, בוצינא קדישא (=המאור הקדוש), אשר נתגלה ביום זה. וביום הזה עלה לשמי שמים, והוא יומא דהילולא דיליה (=שלו), לאורו נסע ונלך. לכבוד ספרו הקדוש, זהר, המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו, והוא מאיר לנו בגלותנו, עד כי יבוא משיח צדקנו".

וראוי להוסיף מה שאמר "רעיא מהימנא" (=נשמת משה רבנו) לרשב"י, שבזכות לימוד הזהר הקדוש, יזכו ישראל לצאת מן הגלות ברחמים רבים. וכפי לשון "רעיא מהימנא" (נשא קכו', מתורגם): "והמשפילים יבינו, מצד הבינה, שהוא עץ החיים, עליו נאמר 'והמשפילים יזהירו כזהר הרקיע', באותו חיבור שלך שהוא ספר הזהר, מהזהר של

(ה)אם העליונה (שמשם נמשך אור) (ה)תשובה... ובגלל שעתידים ישראל לטעום מעץ החיים, שהוא אותו ספר זהר, יצאו בו מן הגלות ברחמים, ויתקיים בהם 'ה' בדרך ינחננו ואין עמו אל נכר". (המאמר בהרחבה באתר "בני ציון")
"בראשית" ראשי תיבות: אור תורת רבי שמעון בן יוחאי

הגה"ק החיד"א זצ"ל אומר, בשם האר"י הקדוש זצ"ל, כי בפסוק "עלית למרום, שבית שבי", נרמז שמו של התנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי. שכן, "שבי" הם ראשי תיבות של שמעון בן יוחאי.

והנה, בשעה שעלה משה רבנו למרום, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה (מסכת שבת פח): רבנו של עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר להם: לקבל תורה בא. אמרו לפניו מלאכי השרת: חמדה שגנוזה תתקע"ד (=974) דורות לפני בריאת העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? "מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו" (=על מה זכה האדם)... תנה הודף על השמים" (=השאר את הודף, את התורה, לנו בשמים). אמר לו הקב"ה, למשה: החזר להם תשובה... אמר משה למלאכי השרת: למצרים ירדתם? לפרעה השתעבדתם? תורה, למה תהיה לכם?... מיד הודו המלאכים בצדקת משה, וכל אחד ואחד נעשה לו לאוהב, ומסר לו מתנה, כמו שנאמר בתהילים: "עלית למרום, שבית שבי, לקחת מתנות באדם".

והנה, על המלה "בראשית" כתב ה"אגרא דכלה" (צירופי בראשית, אות נה): "בראשית", יצורף (=אותיות) את רשב"י. (וכן 'בראשית') ראשי תיבות 'אור תורת רבי שמעון בן יוחאי' – הוא אשר שלחו אלקים למחיה להאיר (את) עיני ישראל באור תורתו. וככה תבונן עוד בצירוף אחר: 'בראשית', יצורף (=אותיות) 'את ריב"ש' – ראשי תיבות 'אור תורת רבנו יצחק בן שלמה', הוא מרן האריז"ל, אשר האיר עיני הגולה באלף הששי, בהתגלות דברי רבי שמעון בן יוחאי בסוד עולם התיקון. אשרי עין ראתה כל אלה. וגם כן בצירוף הלז (= "בראשית") יהיה ראשי תיבות 'אור תורת רבנו ישראל בעל שם' (=הבעש"ט), שהוא היה מקרוב, סמוך לדורותינו, ופתח לנו פתחים להבין דברי מרן האריז"ל על סוד העבודה".

על-פי דבריו הקדושים של ה"אגרא דכלה", יש לומר כי בפסוק "עלית למרום, שבית שבי" נרמזים, מלבד רשב"י (שבי – שמעון בן יוחאי), גם רבנו האריז"ל (שבי – יצחק בן שלמה), וכן גם הבעש"ט (שבי – ישראל בעל שם) הקדוש זיע"א, שגלו בעולם את תורת הסוד.

שכן על-ידי החוט המשוּלש הקדוש הזה (שגלו בישראל את תורת הסוד), זכו ישראל לקבל את התורה, ולבטל את טענת המלאכים – השאר את הודף (=התורה) בשמים.

והנה, ידוע מה שכתב ה"דגל מחנה אפרים" ("בשלח", על הפסוק (שמות יד, ח): "ובני ישראל יצאים ביד רמה", ופרש אוונקלוס: "ובני ישראל נפקין בריש גלי" (=ובני ישראל יוצאים לעיני-כל). וכתב הזהר הקדוש ("נשא" כד): "עתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא" (=עתידים ישראל לטעום מעץ החיים, הוא ספר הזהר, ועל-ידי כך יצאו מן הגלות). וזהו שפרש אוונקלוס: "ובני ישראל נפקין בריש גלי". "בריש" – ראשי תיבות רבי שמעון בן יוחאי. "גלי" – כאשר יתגלה ספרו, ספר הזהר הקדוש, שאז יצאו בני ישראל מהגלות, במהרה בימינו, אמן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן) "מנלן? – מתמר"

הרה"ק ה"בית אהרן" מקרלין זיע"א היה פעם בל"ג בעמר בפרדיטשוב, ושם ערף את שלחנו הטהור לכבוד התנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי. באותה סעודה השתתף גם הדין של העיר פרדיטשוב, רבי יוזל, שהיה חשוף שנים ארוכות בבנים ובבנות. באמצע ה"טיש" (=הסעודה), אמר ה"בית אהרן" לרבי יוזל: אמר נא ממרא (=מאמר) של רבי שמעון בן יוחאי. אמר לו רבי יוזל את אמרתו של רשב"י בגמרא, במסכת ברכות (מג): "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש, ואל ילבין פני חברו ברבים". כששמע זאת ה"בית אהרן", הוסיף ואמר לו את המשך הגמרא: "מנלן? (=מהיכן אנו לומדים זאת?) – מתמר" (שהעדיפה להישרף ולא להלבין את פני יהודה, חמיה, שממנו היתה מעוברת).

רבי יוזל לא הבין את כונת הרב, ולאחר הסעודה חזר לביתו. אולם, לאחר תשעה חודשים, כאשר נולדו לו תאומים, הבין רבי יוזל, שכשומר לו ה"בית אהרן" – "מנא לן? מתמר" – הוא המשיך עליו ישועה ורחמים, ובזכות התנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי, נולדו לו תאומים, (כפי שנולדו לתמר).

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשָּׁבוּעַ: בְּהַר

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 18:57

צִיָּאת הַשָּׁבֶת: 20:09 ר"ת 20:51

עַרְשׂוֹת ט' אִיר תַּשְׁע"ד (9.5.14)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי (=רשב"י) הֵעִיד עַל עֲצָמוֹ (סוּפָה מ"ה): "יְכוּל אֲנִי לִפְטֹר אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ מִן הַדִּין".

עַל הַפְּסוּק בַּתְּהִלִּים (לג', יח'): "הִנֵּה עֵין ה' אֵל יִרְאִיו, לְמִיִּחְלִים לְחַסְדּוֹ, לְהַצִּיל מִמּוֹת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בְּרַעֲב", מִבֵּיא ה' "אֲמַרִי נָעַם" (בְּרַאשִׁית, דִּיבּוּר ה'א') הַקְּדָמָה נִפְלְאָה בְּשֵׁם הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ מְקוּוֹנֵיץ זִיע"א, וְכֵן הוּא כּוֹתֵב: הִנֵּה, כְּתוּב בַּגְּמָרָא (תַּעֲנִית ח' מִתּוֹרָגָם): "בְּיָמָיו שֶׁל רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּר נַחְמָנִי הָיָה רַעֲב וּמִיתָה. אָמְרוּ חַכְמִים, מָה נַעֲשֶׂה? הָרִי אִי-אֶפְשָׁר לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל שְׁנֵי דְבָרִים. אֲלָא, אָמְרוּ הַחַכְמִים: נִבְקַשׁ רַחֲמִים עַל הַמּוֹת, וְאֵת הַרַעֲב נִסְבּוּל. אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּר נַחְמָנִי: עֲדִיף שְׁנִבְקַשׁ רַחֲמִים עַל הַרַעֲב. שָׁפֵן, כְּאֶשֶׁר הַקַּב"ה נוֹתֵן שׁוֹבֵעַ – לְאֲנָשִׁים חַיִּים הוּא נוֹתֵן אֶת הַשׁוֹבֵעַ, כְּמוֹ שְׁכֵתוּב: "פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן". (הִנֵּה, כְּתוּב "מִשְׁפִּיעַ לְכָל חַי"), וְעַל-יָדֵי כֶּף נִנְצַל מִן הַרַעֲב וּמִן הַמִּיתָה גַם יַחַד.

מִבּוֹאֵר מְכָאן, שֶׁהַצְדִּיקִים, הַמִּתְפַּלְלִים לָהּ, וּמִבְקָשִׁים עַל הַרַעֲב, הִנֵּה, עַל-יָדֵי כֶּף הֵם מְבַטְלִים גַּם אֶת גְּזֵירַת הַמּוֹת. וּבְאֵר עֲנִין זֶה הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ מְקוּוֹנֵיץ (עַל-פִּי דְבָרֵי הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוֹשׁ זִיע"א), וְאָמַר, שְׁכָל גְּזֵר-דִּין שִׁיּוּרֵד מִן הַשָּׁמַיִם, יוֹרֵד עַל-יָדֵי אוֹתִיּוֹת. וְלָכֵן, כְּשֶׁנִּגְזְרָה בְּשָׁמַיִם, חָס וְחִלְיָהּ, גְּזִירָה רָעָה עַל הָאָדָם, יְכוּל הַצְדִּיק, עַל-יָדֵי תְּפִילָתוֹ, לְהַפּוֹךְ אֶת הַצְּרוּף שֶׁל אוֹתִיּוֹת הַגְּזוּרָה, מִצִּירוּף רָע לְצִירוּף טוֹב. (דְּהֵינּוּ, אִם נִגְזַר חִלְיָהּ בְּשָׁמַיִם עַל הָאָדָם נִגְע, הוֹפֵךְ הַצְדִּיק בְּכוּחוֹ אֶת אוֹתִיּוֹת ה' "נִגְע" ל' "עֲנַג", וְכֵן "פֶּשַׁע" ל' "שָׁפַע", "צָרָה" ל' "רַצָּה" וכו'). וְלָכֵן, אוֹמֵר הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ, כְּאֶשֶׁר נִגְזְרָה, חָס וְחִלְיָהּ, גְּזִירַת מִיתָה עַל הָאָדָם, יוֹרֵד גְּזֵר-הַדִּין מִהַשָּׁמַיִם עַל-יָדֵי שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת – "מוֹת". וְאוֹלָם, כְּאָמוֹר, עַל-יָדֵי תְּפִילַת הַצְדִּיק (הַמִּתְפַּלֵּל עַל אָדָם זֶה), יְכוּל הַצְדִּיק לְשַׁנּוֹת גְּזֵר-דִּין זֶה, וְלְהוֹפְכוֹ לְגְזִירָה טוֹבָה.

דְּבַר זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יָדֵי הַכַּחַשׁ שְׁנוֹתֵן הַקַּב"ה לְצְדִיק, לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָאוֹת **ע'**, וְלְהַכְנִיסָהּ בְּתוֹךְ הָאוֹתִיּוֹת "מוֹת" – וְעַל-יָדֵי כֶּף מִתְקַבֵּל הַצִּירוּף "מְעוֹת". וְאִזּו, לֹא רַק שְׁאוֹתוֹ אָדָם נִינְצַל מִעוֹנֵשׁ מוֹת, אֲלָא הוּא עוֹד זוֹכֵה לְמְעוֹת (=כֶּסֶף), כְּדֵי לְהַתְּפָרֵס בְּשָׁפַע. וְעַל-כֵּן רִמְזוּ הַכְּתוּב: "הִנֵּה עֵין ה' אֵל יִרְאִיו... לְהַצִּיל מִמּוֹת נַפְשָׁם". הַקַּב"ה נוֹתֵן לִירְאָיו הַצְדִּיקִים אֶת הַכַּחַשׁ לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָאוֹת "עֵין" – כְּדֵי "לְהַצִּיל מִמּוֹת נַפְשָׁם" – עַל-יָדֵי שִׁיכְנוּסוֹ אֶת הָאוֹת **ע'** בֵּין הָאוֹתִיּוֹת "מוֹת", וְכֵן יִתְקַבֵּל הַצִּירוּף מְעוֹת, וְעַל-יָדֵי זֶה, לֹא רַק שְׁמִצִּיל "מִמּוֹת נַפְשָׁם", אֲלָא גַם "וּלְחַיּוֹתָם בְּרַעֲב" – נִמְשָׁךְ לָהֶם שָׁפַע שֶׁל פְּרִנְסָה (מִהַצִּירוּף "מְעוֹת" שֶׁהַתְּקַבֵּל).

אִם כֵּן, צְרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין, מֵהֵיכֵן זוֹכִים הַצְדִּיקִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָאוֹת **ע'**, כְּדֵי לְבַטֵּל אֶת גְּזֵר-הַדִּין מוֹת, וְלַעֲשׂוֹת מְזַה צִירוּף מְעוֹת? וַיֵּשׁ לוֹמַר, שֶׁהִנֵּה, כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ (בְּמִדְבָר רַבָּה יג', טו'): "...כִּשֵּׁם שִׁיין, חֲשַׁבּוֹנוּ (=בְּגַמְטָרִיָּה) שְׁבָעִים – כֶּף יֵשׁ שְׁבָעִים פָּנִים בְּתוֹרָה".

לְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמַר, שְׁכְּאֶשֶׁר חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל מִתְיַגְעִים לְהַשִּׁיג שְׁבָעִים פָּנִים בְּתוֹרָה – הִנֵּה, מְזַה נִמְשַׁכֵּת לָהֶם הָאוֹת **ע'**, שְׁמִסְפָּרָה שְׁבָעִים, לְתוֹךְ הָאוֹתִיּוֹת "מוֹת", וּמִתְקַבֵּל הַצִּירוּף מְעוֹת. וְעַל-יָדֵי כֶּף, כְּאָמוֹר, לֹא רַק מְבַטְלִים הֵם אֶת ה' "מוֹת", אֲלָא גַם מִשְׁפִּיעִים שָׁפַע פְּרִנְסָה עַל הָאָדָם.

וְהִנֵּה, כְּתוּב בְּתַקּוּנֵי הוֹהָר (הַקְּדָמָה א'): "תְּקוּנֵי הוֹהָר דְּאִינוּן שְׁבָעִים אֲנַפִּין לְאוּרִיתָא, דְּפָרִישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי הַמִּלַּת בְּרַאשִׁית... (=בְּתַקּוּנֵי הוֹהָר יֵשׁ שְׁבָעִים פָּנִים/פְּרוּשִׁים, שְׁפָרַשׁ רַשְׁב"י עַל הַמִּלָּה בְּרַאשִׁית). וְכֵן כְּתוּב בְּתַקּוּנֵי הוֹהָר (הַקְּדָמָה יז'): "פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: ...סוּד ה' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, סוּד אֲלִין אִינוּן שְׁבָעִים אֲנַפִּין" (=סוּד בְּגַמְטָרִיָּה 70, וְרוּמְזוּ לְשְׁבָעִים הַפָּנִים שֶׁל הַתּוֹרָה).

וְכַתֵּב מֵהַר"א (בְּנוֹ שֶׁל הַגְּאוֹן מוֹלִילָא): "יְדוּעַ שְׂרַעֲיָא מִהֵימְנָא (=מִשָּׁה רַבְּנוּ) הוּא שְׁלֵמַד עִם רַשְׁב"י, וְעַלֵּיהֶם נֹאמַר (תְּהִלִּים ח', ו'): 'וּתְחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֲלֵהִים'. (שָׁפֵן), מִשָּׁה רַבְּנוּ, עֲלִיו הַשְּׁלוּם, זָכָה ל' מ"ט פָּנִים בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב,

ורשב"י זכה ל-ע' אנפין רזי אורייתא(=לשבעים פנים/סודות התורה), וזהו מע"ט (מט' פנים זכה משה רבנו, ורשב"י זכה ל-ע' פנים)...".

הנה, מבואר מכל זה כי יש שבעים פנים לתורה, ושבעים פנים אלו הם תורת הסוד (הזוהר), שנתגלו לרשב"י מן השמים. ומעתה יתבאר היטב מה שאמר רבי שמעון בר יוחאי: "יכול אני לפטר את כל העולם כלו מן הדין". שהרי, כאמור, רשב"י זכה לשבעים פנים בתורת הנסתר, בבחינת "סוד ה' ליראיו", בגמטריה ע'. ועל-ידי כך יש בכוחו להמשיך את האות ע' לתוך האותיות "מות", כדי לבטל את המיתה, ולהמשיך שפע פרנסה מהצירוף **מעות**.

וראוי להוסיף מה שכתוב בזהר הקדוש על בריאת המאורות (בראשית א, יד): "ויאמר אלהים יהי מאורות ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה". ובאר הזוהר (הקדמה יב): "מוחא אור, סטרא אחרא מות. אור בחיבור דאתון, מות בפרודא, וכד האי אור אסתלק מתמן, מתחברא באתון מות דפרודא" (=מות, שהוא הקדושה, הוא אור. וסטרא אחרא (=הטומאה) היא הנקראת הקליפה, היא **מות**. אור הוא בחיבור האותיות, (ואילו אותיות) **מות** הם בפירוד. וכשהאור ההוא מסתלק משם, מתחברות אותיות **מות**, שהיו בפירוד).

ובאר ענין זה המהרח"ו שם (אות א), ואמר, כי בצירוף "**מאורות**" יש אותיות **אור** ברצף, המפרידות את אותיות מות. וכאשר מסתלקות אותיות **אור**, מהצירוף **מאורות**, מתקרבות אותיות מות זו לזו. מכל זה נמצאנו למדים, שהתורה נקראת **אור** (משלי ו, כג): "כי נר מצוה ותורה אור". וכאשר איש ישראל עוסק בתורה, שנקראת **אור**, אז הצירוף **אור** נכנס בין אותיות **מות**, ונעשה מזה צירוף "**מאורות**", כי אור התורה מפריד ומבטל את **המות**. אבל, חלילה, כאשר ישראל אינם עוסקים בתורה, הנה, מסתלקות האותיות **אור** מהצירוף "**מאורות**", ואז מתחברות האותיות **מות**, כדי לשלוט על האדם, חלילה. וזהו שאומר רשב"י: "יכול אני לפטר את כל העולם כלו מן הדין". שכן, בהיותו שר התורה, תורת הנסתר, הנקראת **אור** (אור גמטריה רז), הנה, לו נאה ולו יאה להכניס **אור** בתוך אותיות **מות**, ולעשות מזה צירוף "**מאורות**" – שאז מתבטלים כל הדינים, ונמשכים חיים, אורה ושמחה לכל ישראל. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויסרתי אתכם אף אני" (כו' כח')

הגה"ג הרב לוי יצחק מברדיצ'ב היה אומר: אב המיסר את בנו, גם לו עצמו כואב על-כך. וכל מכה שנותן לבנו, חש כאילו הוא עצמו מקבל אותה. לכן אומר הקדוש ברוך הוא כביכול לישראל אהוביו: "ויסרתי אתכם אף אני" – "אף (=גם) אני" כביכול מתיסר אתכם.

כפי שאומרים חז"ל בגמרא (הגיגה טו'): "בזמן שאדם מצטער (ופרש רש"י: כאשר צרות ויסורים באים עליו בגלל עונותיו), שכינה, מה לשון אומרת? – קלני מראשי, קלני מזרועי (=ראשי כבד עלי, וזרועי כבדה עלי), (ו)אם כך הקדוש-ברוך-הוא מצטער על דמן של רשעים, קל וחמר על דמן של צדיקים שנשפך".

"ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם תאכלו" (כו' כט')

מסופר על אדם אחד, שבקר פעם אצל אדמו"ר מפורסם, ושאל אותו בקשר לדברי הזוהר, שכתוב שלעתיד לבוא יתהפכו כל התוכחות והקללות שבפרשת "בחקתי" לברכות. כיצד יתכן – שאל האיש – שקללה של "ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם תאכלו" תתהפך לברכה? והרי אין לה קללה גדולה מזו?

שאל אותו האדמו"ר: יש לה בניים? השיב האיש בשפה רפה ובכבד-ראש: אמנם יש לי בניים, אבל לצערי הם אינם שומרי תורה ומצוות, ואפילו כשרות אינם שומרים, ולכן נמנע אני מלאכל בביתם. זוהי פונת הזוהר הקדוש – ענה לו הרב – לעתיד לבוא, בניך יחזרו בתשובה, ותהיה ראוי לאכל בביתיהם בשר ושאר מיני מאכלים שיגישו לפניך, וזהו שכתוב: "ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם תאכלו"...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּהַר

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:57

צִיָּאת הַשַּׁבָּת: 20:09 ר"ת 20:51

עַרְשׂוֹק ט' אִיר תַּשְׁע"ד (9.5.14)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אמר להם: צאו וראו איזוהי דרך ישראל שידבק בה האדם... רבי אלעזר אומר: לב טוב". (פרקי אבות ב' ט')

אָמְרוּ חו"ל (ילקוט שמעוני קהלת): "יב' אֶלֶף זוגות (=עשרים וארבעה אֶלֶף) תְּלַמִּידִים הָיוּ לוֹ, לְרַבִּי עֲקִיבָא, מִגְּבַת וְעַד אֲנִיטְפָרְס (שְׁמוֹת שֶׁל מְקוֹמוֹת), וְכֻלָּם מִתּוֹ בְּפָרֶק אֶחָד (=בְּתַקּוּפָה אַחַת), מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִהְגּוּ כְּבוֹד זֶה בְּזֶה, וְהָיָה הָעוֹלָם שְׁמִים".

שׂוֹאֲלִים עַל כֶּךָ חו"ל: מִדּוּעַ נִעְנְשׂוּ וּמָתוּ תְּלַמִּידָיו שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא בְּעֵנֶשׁ כָּל-כֶּךָ קָשָׁה רַק מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִהְגּוּ כְּבוֹד זֶה בְּזֶה? וְלָמָּה נִעְנְשׂוּ דוֹקָא בִּימֵי סְפִירַת הָעֶמֶר, בֵּין פֶּסַח לְעֶצְרַת?

אוֹמֵר עַל-כֶּךָ רַבִּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מִבְּלֹאז'וֹב: עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אֶלֶף תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, שָׁמְתוּ – חֲטָאִים הָיָה שְׁכַל אֶחָד הַחַזִּיק אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁלֹּמֶד מִרַבִּי עֲקִיבָא, בְּסוּגִיָּה וּבִהְלָכָה – לְעֶצְמוֹ, וְלֹא רָצוּ הֵם לְשַׁתֵּף וְלִמְסוֹר אֶת תּוֹרָתָם זֶה לְזֶה. וְעַל זֶה אוֹמֵר רַבִּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ: אֵין לָךְ חֶרֶבֶן גְּדוֹל מִזֶּה בְּעוֹלָם, שֶׁהָרִי עֵיקָר הַחַיּוֹת וְהַקִּיּוּם שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁבַע-פָּה הוּא עַל-יְדֵי חֲכָמֵי הַתּוֹרָה, שֶׁמָּסְרוּ אֶת הַשְּׁגָתָם וְיַדִּיעוּתֵיהֶם מְדוֹר לְדוֹר, מִרַב לְתַלְמִיד, וְעַל-יְדֵי פְּלֹפּוֹל הַתְּלַמִּידִים בַּתּוֹרָה זֶה עִם זֶה נִתְבָּרְרוּ כָּל הַהֲלָכוֹת, וְהַתְּקִימָה הַתּוֹרָה.

וּמִמְשִׁיף וְאוֹמֵר רַבִּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ: בֵּינָן שְׁעֵשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אֶלֶף תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, לֹא מָסְרוּ הָאֶחָד לְשֵׁנִי אֶת מָה שֶׁהִשְׁגִּינוּ בַּתּוֹרָה, הֵם גָּרְמוּ לְכַמְעַט בִּישׁוּל הַתּוֹרָה שְׁבַע-פָּה, שֶׁעֵיקָר קִיּוּמָהּ הוּא כְּאִמּוֹר בְּמִסְרָהּ מְדוֹר לְדוֹר. וְלָכֵן, עַל שִׁגְרָמוֹ שְׁכַמְעַט בְּטִלָּה וּמָתָה, חָס וְשָׁלוֹם, הַתּוֹרָה שְׁבַע-פָּה, נִעְנְשׂוּ מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה – בְּכֶךָ שָׁמְתוּ כָּלֵם. (וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב בְּגִמְרָא (בְּבַלִּי עִירובִין נד', א), עַל הַפְּסוּק (מְשַׁלִּי ד', כב'): "כִּי חַיִּים הֵם לְמִצְאֵיהֶם, וְלִכְל בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא' – אֵל תִּקְרִי לְמִצְאֵיהֶם', אֲלֹא – לְמוֹצֵיאֵיהֶם בְּפֶה". שְׁחַיִּים... (מְעַנְיָקִים מִשְׁמַיִם) לְמִי שְׁמוֹצֵיא מִפִּי וּמִלְמַד לְאַחֲרָיִם. וְהֵם (=תְּלַמִּידָיו שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא) שְׁעֵשׂוּ לְהִיפֵךְ – לְפִיכֶךָ נִעְנְשׂוּ מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה וּמָתוּ).

עַל-כֶּךָ אוֹמֵר ה' בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", שֶׁהִטְעַם לְכֶךָ שֶׁנָּתַן לָנוּ הַקַּב"ה אֶת מִט' (=49) יְמֵי הַסְּפִירָה בֵּין פֶּסַח לְעֶצְרַת, הוּא בֵּינָן שְׁמִט' (=49) הוּא כְּמִנְיָן "לֵב טוֹב" (=49). וְרָמַז לָנוּ הַקַּב"ה בְּכֶךָ, שֶׁהָעֲבוּדָה שֶׁלָּנוּ בְּיָמִים אֵלוֹ הִיא לְזִכְרָה אֶת הַמִּידוֹת שֶׁלָּנוּ, כְּדֵי שֶׁנִּהְיֶה בְּבַחֲיִנַת "לֵב טוֹב", שֶׁהָרִי הֵלֵב הוּא שָׂרֵשׁ כָּל הַמִּידוֹת.

וְכִמּוֹ שְׁכַתּוֹב בְּפְרָקֵי אָבוֹת (ב', ט'): "חֲמִשָּׁה תְּלַמִּידִים הָיוּ לוֹ, לְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי... אָמַר לָהֶם: צֹאוּ וּרְאוּ אִיזוּהִי דְרָךְ יִשְׂרָאֵל (=מָהִי הַמִּידָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר) שִׁדְבַק בַּהּ הָאָדָם... רַבִּי אֱלִעֶזֶר אוֹמֵר: לֵב טוֹב. אָמַר לָהֶם (רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי): רוֹאֵה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי אֱלִעֶזֶר בֶּן עֶרְךָ מְדַבְּרִיכֶם...". וּפְרַשׁ רַבֵּנוּ עוֹבְדֵיָה בְּרַטְנוֹרָא: "לְפִי שֶׁהֵלֵב הוּא הַמְּנִיעַ לְכָל שְׂאֵר הַפּוֹחֹת, וְהוּא הַמְּקוֹר שֶׁמִּמֶּנּוּ נּוֹבְעוֹת כָּל הַפְּעוּלוֹת (=הַמִּידוֹת)".

וְעַל-כֶּךָ אוֹמֵר הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ מְקוֹזְנִיץ', שֶׁלְּכֶךָ הַתְּכַוֵּן רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי, כְּשֶׁאָמַר: "אִם לְמַדַּת תּוֹרָה הִרְבָּה – אֵל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעֶצְמְךָ – כִּי לְכֶךָ נּוֹצְרַת". וְהַפּוֹנָה הִיא, שְׂאֵם לְמַדַּת תּוֹרָה – אֵל תַּחֲזִיק אֶת הַטּוֹבָה/הַתּוֹרָה הַזֹּאת שֶׁלְּמַדַּת לְעֶצְמְךָ (כְּמוֹ תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁנִּעְנְשׂוּ וּמָתוּ עַל-כֶּךָ), אֲלֹא תֵיב אֶתָּה לְלַמְדָה לְאַחֲרָיִם, "כִּי לְכֶךָ נּוֹצְרַת" – שְׂכֵן, הָאָדָם נִבְרָא רַק כְּדֵי לְלַמַּד מִתּוֹרָתוֹ לְאַחֲרָיִם, וְדָבָר זֶה רָמוּז בְּפְסוּק (אִיוב ה', ז'): "אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד". "לְעֵמֶל" רֹאשֵׁי תִיבוֹת: לְלַמּוֹד עַל מְנַת לְלַמַּד.

וְלָכֵן, כְּדֵי לְחַנֵּךְ וְלְחַזֵּק אֶת הָעֵנִין הַזֶּה אֲצִל תְּלַמִּידָיו, שֶׁלַּח אוֹתָם רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי לְבַרֵּר אִיזוּהִי הַדְּרָךְ הַיִּשְׂרָאֵל שִׁדְבַק בַּהּ הָאָדָם, וְקִבַּל אֶת דְּבָרֵי אֱלִעֶזֶר בֶּן עֶרְךָ, שֶׁעֵיקָר הַמִּידוֹת הוּא שִׁיחִיָּה לְאָדָם לֵב טוֹב, כִּי לֵב טוֹב כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל הַמִּידוֹת הָאֲחֵרוֹת שֶׁאֲמָרוּ יֵתֵר תְּלַמִּידָיו: עֵין טוֹבָה, חֶבֶר טוֹב, שְׂכֵן טוֹב, וכו'. וּבְכֶךָ רָצָה רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי לְלַמַּד אֶת תְּלַמִּידָיו שִׁיחִיָּה לָהֶם לֵב טוֹב – שֶׁלֹּא יַחֲזִיקוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁלְּמָדוּ לְעֶצְמָם, אֲלֹא יְלַמְדוּהָ לְאַחֲרָיִם. וְלָכֵן תִּקְנּוּ לָנוּ חו"ל לְלַמּוֹד פְּרָקֵי אָבוֹת, דוֹקָא בְּיָמִים אֵלוֹ, בֵּינָן שֶׁהֵם תּוֹרַת הַמִּידוֹת. וּמִפְּיָן שֶׁשָּׂרֵשׁ כָּל הַמִּידוֹת הוּא לֵב טוֹב, לָכֵן נָתַן לָנוּ הַקַּב"ה דוֹקָא מִט' (=49) יְמֵי סְפִירָה, כְּמִסְפָּר "לֵב טוֹב" (=49), כְּדֵי שֶׁנִּשְׁכִּיל מִזֶּה שֶׁעֵיקָר

עבודת האדם בימים אלו הוא לזכור את המידות כדי שיהיה לנו לב טוב.

ומדוע נתן לנו הקב"ה עבודה זו – לזכור את המידות ולהגיע ללב טוב – דוקא בימי הספירה?

אלא, שרצה הקב"ה לתת את התורה לישראל בחג השבועות, וידוע שעיקר התורה הוא התורה שבעל-פה שנמסרה מדור לדור, וכמו שאמרו חז"ל (גיטין ס'): "לא פרת הקב"ה ברית עם ישראל, אלא בשביל דברים שבעל-פה". לכן הקדים הקב"ה לישראל לפני מתן תורה את מט' (=49) ימי הספירה, שהם במספר "לב טוב", כדי שבימים אלו יזכרו ישראל את לבם לטובה ולהיטיב עם אחרים, ועל-ידי כך יזכו לקבל את התורה, באין חשש שיחזיקו את התורה לעצמם, כמו כד' אלף תלמידי רבי עקיבא – אלא ילמדוהו לאחרים ויזכו לחיים.

ויש להוסיף מה שאומר ה"בני יששכר", שכבר בהתחלת התורה, בספר בראשית, רמז לנו ה' יתברך ששרש כל המידות הוא "לב טוב" – שכן, מתחילת התורה ועד המלה "טוב" יש לב' תיבות, הנה: "אבראשית בפרא גאלהים דאת השמים ואת זהארץ. והארץ טהיתה יתהו יאובהו יבוחשך יגעל ידפני טותהום טוורוח יזאלהים יהמרחפת יטעל כפני כאהמים. כבליאמר כגאלהים כדיהי כהאור כוניהי כזאור. כחירא כטאלהים לאת לאהאור לכפי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החושך". וזאת, כאמור, לרמוז לנו ששרש כל התורה כלה הוא לב טוב... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"רפאני ה' וארפא, הושיעני ואושעה, כי תהלתי אתה" (ירמיהו יז, יד) (מתוך ההפטרטה)

כאשר ישב הרב חניקיס שליט"א שבעה על אמו, בא לנחמו הרב רן שליט"א (משמש כראש כולל בבית שמש), וכך ספר לו: "לילה אחד, בשעה שתים לפנות בקר, התקשר אלי אחד האברכים של הכולל, כשהוא כולו נסער ובוכה ללא הפוגה. 'מה קרה?' – שאלתי אותו. תוך כדי התייפחות, ענה לי האברך, שבנו הקטן לא חש בטוב, וכשלקחו אותו לבדיקות בבית החולים הדסה, גלו בבדיקות, שיש גידול מסוכן בראשו, והרופאים סבורים שהמצב נואש. נו, ובמה אני יכול לעזור?' – שאלתי אותו.

'ברצוני לנסוע עמך לרב חיים קניבסקי' – אמר לי האברך. 'טוב בסדר' – אמרתי לו – 'תבוא אלי שעה לפני התפילה, ונסע יחד לבני ברק. ולאחר תפילת "ותיקין" שם, נדבר עם הרב קניבסקי'.

וכך היה. נסענו אל הרב, ולאחר התפילה ספר האברך לרב את כל העניין. אמר לו הרב: 'תביא לכאן את הילד'. ואכן, לאחר כמה שעות חזרנו אל הרב עם הילד. כשנכנס הילד אל הרב, שאל הרב קניבסקי את הילד: 'מה אתה רוצה להיות כשתהיה גדול?' 'ברצוני להיות כמו הרב' – ענה הילד. כאשר שמע הרב קניבסקי כך, בקש מהרבנית, שתביא לו את היין של "הסיומים" (=סיומי מסכתות), מזג ממנו לכל הנוכחים, ברכו ושתו לחיים.

לאחר מכן פנה הרב קניבסקי אל האברך, ואמר לו: 'סע בחזרה לירושלים לבית החולים, ובקש מהרופאים לעשות לבנך בדיקת סי. טי. מחדש'.

מיד נסע האברך עם בנו לבית החולים הדסה, ואמר לרופא המטפל, שהרב חיים קניבסקי הורה לו לעשות בדיקת סי. טי. נוספת. 'זה לא שיק' – אמר לו הרופא – 'הרי רק אתמול בערב עשינו לו בדיקת סי. טי. אין לכך שום הצדקה רפואית. מה עוד שהבדיקה הזאת עולה הרבה כסף'. 'אין בעיה' – אמר לו האב – 'אני מוכן להתחייב על כל סכום הבדיקה. אך יש לי תנאי: אם התוצאות תהיינה בדיוק כמו אתמול בערב – אכן לא היתה הצדקה לבדיקה, ואני אשלם עליה. אך אם יתברר שיש ממצאים אחרים, הרי, שמשתלם היה לעשות את הבדיקה, ובית החולים ישלם עליה'. הסכים הרופא, ושלח את הילד לבדיקת סי. טי. נוספת. כאשר הגיעו התוצאות, הסתכל הרופא על הצילום, ונדהם לראות שהראש נקי לגמרי!!

'כנראה שיש בעיה עם הבדיקה' – אמר הרופא לאברך, ושלח אותו שוב פעם עם הילד לעשות בדיקת סי. טי. נוספת. לתדהמתו של הרופא, שוב נמצא הראש נקי מהגידול שהיה בו. הילד שוחרר מבית החולים, ומשם נסענו כלנו ישירות לביתו של הרב קניבסקי.

כאשר נכנסנו אל הרב, ראה אותנו הרב עם פנים צוהלות משמחה, ואמר לנוכחים: 'אתם ודאי חושבים שהיה כאן מעשה מופת, אולי מהיין של ה"סיומים"... אך דעו לכם, כששמעתי מהילד שהוא רוצה להיות תלמיד חכם, אמרתי לאב לעשות בדיקה נוספת, ועמדתי והתפללתי לפני הקב"ה, שירחם על הילד הזה. שכן, כאשר ילד רוצה להיות תלמיד חכם, כדאי להתאמץ בשבילו בתפילה, וברוך ה', תפילתי נענתה...".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשָּׁבוּעַ: בְּהַר

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 18:57

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:09 ר"ת 20:51

עַרְשׂוֹת ט' אִיר תַּשְׁע"ד (9.5.14)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְכָל מַעֲשֵׂר בְּקָר וּצְאֵן, כָּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט, הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַה'" (ויקרא כו' לב')

יְדוּעַ וּמְפֹרָסִים כִּי גִזִּירַת עֲשֶׂרֶת הַרוּגֵי הַמְּלָכוֹת, שְׁנֵהֲרָגוּ עַל קִדּוּשׁ ה', הִיְתָה כְּדֵי לְכַפֵּר עַל הַשְּׁבָטִים, עַל שֶׁמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף אַחֵיהֶם לִישְׁמַעְאֵלִים. וְאוֹמֵר הַמְּדַרְשׁ, שֶׁלְּפָנָי שְׁנֵהֲרָה אוֹתָהּ גִּזְרָה עַל עֲשֶׂרֶת הַרוּגֵי הַמְּלָכוֹת, אָמַר הַס"מ (=הַשָּׁטָן) לְפָנָי הַקֶּב"ה: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם: כְּלוּם כְּתַבְתָּ בְּכָל הַתּוֹרָה אוֹת אַחַת לְבִטְלָהּ? וְהֲלֹא כְּתִיב (יהושע כא, מג'): "לֹא נָפַל דָּבָר מִכָּל הַדְּבָר הַטוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל, הַכֹּל בָּא". וְהִנֵּה כְּתוּב (שמות כא, טז'): "וְגִבַּב אִישׁ וּמְכָרוּ וּנְמָצָא בִידּוֹ, מוֹת יוֹמָת". וּבְנֵי יַעֲקֹב, שֶׁמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף, עָדִין לֹא גִבִּיתָ מֵהֶם אֶת דִּינָם. מִיָּד גִּזַּר הַקֶּב"ה עַל עֲשֶׂרֶת מַחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל שִׁיְהָרְגוּ.

וְעַל זֶה אוֹמֵר הַזֹּהַר הַקְּדוּשׁ, שְׁנֵשְׁמוֹת הָאֲחִים שֶׁמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף יָרְדוּ, וְהַתְּגַלְגָּלוּ בְּעֲשֶׂרֶת הַרוּגֵי הַמְּלָכוֹת, כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת עוֹנָשָׁם עַל מְכִירַת יוֹסֵף, וְלִכְן עֲשֶׂרֶת הַרוּגֵי הַמְּלָכוֹת הֵם עֲצָמָם אוֹתָם הַשְּׁבָטִים שֶׁמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף אַחֵיהֶם. וְאִם כֵּן, נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה: הֲלֹא בְּמְכִירַת יוֹסֵף הִשְׁתַּתְּפוּ רַק תַּשְׁעָה שְׁבָטִים – שֶׁהָרִי יוֹסֵף עֲצָמוֹ הָיָה הַנִּמְכָּר, וּבְנֵימִין לֹא הִשְׁתַּתְּףָ כִּי נִשְׁאַר עִם יַעֲקֹב, וְלֹא יָדַע כְּלוּם מִהַמְכִירָה, וְאֵילוּ רְאוּבֵן לֹא הָיָה בַשְּׁעַת הַמְכִירָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בראשית לו', כט'): "וַיֵּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר, וְהִנֵּה אֵין יוֹסֵף בְּבוֹר, וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו". נִמְצָא מִכָּאן, שֶׁמִּתּוֹךְ שְׁנַיִם – עֲשָׂר הַשְּׁבָטִים, שֶׁלֹּא הָיָה לֹא הִשְׁתַּתְּפוּ, וְלִכְן רַק תַּשְׁעָה שְׁבָטִים (תַּשְׁעָה מֵהָאֲחִים) חֲטָאוּ בְּמְכִירַת יוֹסֵף אַחֵיהֶם. אִם כֵּן, מִדּוּעַ נִגְזְרָה הַגִּזְרָה עַל עֲשֶׂרֶת מַחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עַל תַּשְׁעָה, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל חֲטָא הַשְּׁבָטִים?

אוֹמְרִים עַל כֵּן חו"ל (פּרָקֵי דְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר לַח'): בַּשְּׁעַת מְכִירַת יוֹסֵף הִטִּילוּ הַשְּׁבָטִים חֶרֶם שְׁלֹא לְגַלוֹת לְיַעֲקֹב עַל הַמְכִירָה. וְהִיּוֹת וְהֵם הָיוּ רַק תַּשְׁעָה (וְלֹהֲטֵלַת חֶרֶם זְקוּקִים לְמַנְיָן – לְעֲשֶׂרֶת) צָרְפוּ עִמָּהֶם אֶת הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה (לִכְן נִסְתַּלְקָה הַשְּׁכִינָה מֵיַעֲקֹב, עַד שֶׁחֹזַר אֵלָיו יוֹסֵף). וְעַל כֵּן הָיוּ צְרִיכִים דּוֹקָא עֲשֶׂרֶת מְגִדּוּלֵי יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְכַפֵּר עַל עוֹן הַשְּׁבָטִים (תַּשְׁעָה כְּנֶגֶד הָאֲחִים, שֶׁמְכְּרוּ אֶת אַחֵיהֶם – וְאַחַד כְּנֶגֶד הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה).

וְהִנֵּה אוֹמֵר הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפֹלִי זי"ע, שְׂרַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁהָיָה כִּידוּעַ מֵעֲשֶׂרֶת הַרוּגֵי הַמְּלָכוֹת, זָכָה לְהִיּוֹת הָעֲשִׂירִי בְּהַרוּגִים – כְּנֶגֶד הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַדְּבָר רְמוּז בְּגִמְרָא, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ברכות סא'): "בַּשְּׁעָה שֶׁהוֹצִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא לְהַרְיָגָה, הָיָה קוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע, וְהָיָה (=הַמוֹצִיאִים לְהוֹרָג) סוֹרְקִים אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמִסְרָגוֹת שֶׁל בְּרוֹזַל... אָמְרוּ לוֹ תְּלַמִּידָיו: רַבְּנוּ, עַד כָּאֵן? – אָמַר לָהֶם: כָּל יְמֵי הַיִּיְתִי מִצְטָעֵר עַל הַפְּסוּק 'וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ... וּבְכָל נַפְשֶׁךָ', שֶׁאֲפִילוֹ נוֹטֵל אֶת נִשְׁמַתְךָ (- עֲלֶיךָ לְאַהֲבֹב אוֹתוֹ), וְאָמַרְתִּי, מִתִּי יָבוֹא לְיָדִי (דְּבָר זֶה) וְאֶקְיָמוֹ? וְעַכְשָׁיו (שְׂפָא הַדְּבָר לְיָדִי) – לֹא אֶקְיָמוֹ? וְהָיָה מֵאַרְיָךְ בְּאַחַד' (שֶׁל "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל") עַד שֶׁיִּצְתָה נִשְׁמַתוֹ. יִצְאָה בַת קוֹל, וְאָמְרָה: אֲשַׁרְיָךְ רַבִּי עֲקִיבָא, שִׁיִּצְאָה נִשְׁמַתְךָ בְּאַחַד".

אוֹמֵר הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפֹלִי, אוֹתָהּ בַת קוֹל שֶׁהוֹדִיעָה לָנוּ – אֲשַׁרְיָךְ רַבִּי עֲקִיבָא, שִׁיִּצְאָה נִשְׁמַתְךָ בְּ"אַחַד" – רְמוּזָה כָּאֵן, שִׁיִּצְאָה נִשְׁמַתוֹ (שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא) בְּ"אַחַד", כְּנֶגֶד אַחַד, שֶׁהוּא יְחוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם – הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה.

עֲנִיָן זֶה מוּבָא גַם בְּ"סֵפֶר הַגְּלָגוּלִים (פּרָק ז'), כְּפִי שְׁמִבִּיא רַבִּי חַיִּים וַיְטִל זַ"ל, בְּשֵׁם רַבּוֹ הַקְּדוּשׁ הָאֲרִיזוֹל: "וְשִׁמְעֵתִי מִמוֹרֵי, כִּי עֲשֶׂרֶת הַרוּגֵי מְלָכוֹת הָיוּ כְּפָרָה בְּשִׁבִיל עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים, וְרַבִּי עֲקִיבָא בֵּן יוֹסֵף בָּא לְכַפֵּר עַל הַשְּׁכִינָה... וְזֶהוּ שְׁאֵמֶר (הַמְּדַרְשׁ): אֲשַׁרְיָךְ רַבִּי עֲקִיבָא, שִׁיִּצְאָה נִשְׁמַתְךָ בְּ"אַחַד"... בְּשִׁבִיל אַחַד – הַשְּׁכִינָה, יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם".

וּמִמְשִׁיף הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפֹלִי וְאוֹמֵר, שְׁזֵהוּ מָה שְׂרוּמוֹ הַפְּסוּק בְּפִרְשָׁתָנוּ: "וְכָל מַעֲשֵׂר בְּקָר וּצְאֵן, כָּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט, הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַה'" – שֶׁהָרִי יְדוּעַ שְׂרַבִּי עֲקִיבָא הָיָה רְעָה בְּקָר וּצְאֵן שֶׁל כְּלָבָא שְׁבוּעַ, וְזֶהוּ הַרְמוּז: "וְכָל מַעֲשֵׂר" הוּא רָאשֵׁי תִיבוֹת שֶׁל: "וְיָדְעוּ כָּלֵם לְמָה מֵת עֲקִיבָא שֶׁהָיָה רְעָה" בְּקָר

וצאן". וממשיך ומפרש "כל אשר יעבר תחת השבט" – כל אחד מהרוגי המלכות הוא "תחת השבט", בא תחת/במקום השבט, כדי לתקן את פגם השבטים שהשתתפו במכירת יוסף, אבל "העשירי", שהוא רבי עקיבא – "יהיה קדש לה" – הוא זכה להיות קדש לה, ולבוא במקום השכינה הקדושה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "רבי נהוראי אומר: הוי גולה למקום תורה" (אבות ד', יד)

על הכתוב במסכת אבות (ד', יד), "הוי גולה למקום תורה", מפרש הרה"ק מהרי"א מקמארנא זיע"א, בספרו "נוצר חסד": "הוי גולה למקום תורה – שתקבל עליך גלות, כמו שעשו בעלי הוהר, שכל ימיהם נשתתפו עם השכינה, והיו גולין ממקום למקום (תיקוני הוהר, הקדמה א)... ואשרי לצדיק פשיכול לקבל גלות, כי הרבה רזי תורה נתגלין (לו) בזכות (ה)גלות... והוהי גולה למקום תורה' – למקום שיש (שם) חלקי תורה. ולפעמים צריך להרחיק נדוד להעלות חידושי התורה שנפלו למקום הקליפות, כמו שעשה יעקב אבינו אצל לבן... ולפעמים נמצא חידוש התורה כשעובר הצדיק באיזה מקום, מה שלא ימצאו... בביתו. וגדל (=והשיבות) הגלות, שמכפרת (היא) על כריתות ומיתות בית דין וחילול השם, כי הוא (=הגלות) קשה (היא) ממות. ואשריהם לצדיקים, שגולין ממקום למקום... כמו שראיתי (את) הגאון מוהר"ר אברהם יהושע השל (מאפטא, בעל ה"אוהב ישראל"), ולמורי דודי הקדוש רבי צבי (הירש מזידיטשוב), שכמעט אם היה אפשרות, היו כל ימיהם בגולה ובגלות. וכן אמר לי מורי דודי, פה אל פה: ויעשה (האדם) לעצמו גירושין, ויתגרש מבית מנוחתו תמיד, כדרך שהיו מתגרש רבי שמעון בן יוחאי וחבריו, ומנהגם (היה) שיכתת איש איש (רגליו) ממקום למקום".

אם כך, צריכים אנו להתבונן כאן. הרי יש בישראל יהודים פשרים סוחרים או פועלים, שלא זכו לשבת באוהלה של תורה ולעסוק בה כל היום. (שהרי, הם טרודים כל היום על פרנסתם, על המחיה ועל הפלכלה להכין מזון לביתם). אם כך, איך יכולים הם לקיים בשלימות את דברי חז"ל "הוי גולה למקום תורה", שהוא יסוד כל התורה כלה – הן להשגות התורה והן לכפרת עונות?

ונראה לומר בזה, על-פי מה שאנו נוהגים להתפלל תפילת "יהי רצון", לפני שאנו יוצאים מהבית, כדי לשבת בסכה (לפי מנהג אשכנז): "יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי... (ש)בזכות צאתי מביתי החוצה, ודרך מצותיך ארוצה, יחשב לי זאת כאלו הרחקתי נדוד, והרב בפסני מעוני ומחטאתי טהרני".

ומקור הדבר בפסיקתא דרב כהנא (פרק כח): "עושים סכה אחר יום הכיפורים, כי בראש השנה יושב הקב"ה בדין על באי העולם. וביום הכיפורים הוא חותם את הדין. שמא יצא דינם לגלות, ועל-ידי כן עושים סכה וגולין מבתיהם לסכה, והקב"ה מעלה עליהם כאלו גלו לבבל".

הנה, כי כן, סוחרים ופועלים יקרים! עלינו להאמין באמונה שלימה, שכאשר אדם חוזר לביתו לאחר יום של עבודה קשה, ובמקום לבלות כל הערב בביתו בשלוה ובמנוחה, הוא הולך לבית המדרש כדי להתפלל ולעסוק בתורה. או כאשר הוא קם לתפילה בבקר ומתגבר להשכים מוקדם ללכת לבית המדרש במקום לישון במנוחה עד שעה מאוחרת, הנה הוא מקים בכך את מאמר חז"ל "הוי גולה למקום תורה". ועל-כן הוא רשאי להרים את עיניו השמימה בתפילה לבורא עולם, לומר: "יהי רצון מלפניך... (ש)בזכות צאתי מביתי החוצה, ודרך מצותיך ארוצה, יחשב לי זאת כאלו הרחקתי נדוד, והרב בפסני מעוני ומחטאתי טהרני". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך" (כה' לו)

מסופר על אחד מפעלי הבתים בפריסק שבליטא, ששמו יצא לשמחה כמלוה בריבית קצוצה, שהאריך בתפילת "שמונה עשרה" של מנחה בערב יום הכיפורים. כשהגיע אותו יהודי לאמירת "על חטא", בתום ברכות תפילת העמידה, הפה בכוח רב על חוהו, וכל חבטה שלו הדהדה ברחבי בית הכנסת, שהיה מלא מתפללים מפה לפה. לאחר התפילה אמר לו הגאון רבי יוסף דב סולובויצ'יק, רבה הדגול של קהילת בריסק: שמעתי את החבטות שלך בתפילת "על חטא", ונזכרתי בדברי הזעם של ישעיהו הנביא (א', ה'): "על מה תפו, עוד תוסיפו סרה?", וככל הנראה הנביא התכוון כאן למלוים בריבית, המוסיפים לחטוא אפילו בשעה שהם מכים על לבם, משום שבין מפה למפה, גדלה והולכת הריבית שהם נוטלים מן הבריות...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּהַר

פְּנִיטַת הַשְּׁבֵת: 18:57

צִיָּאת הַשְּׁבֵת: 20:09 ר"ת 20:51

עַרְשׁ"ק ט' אִיר תַּשַּׁע"ד (9.5.14)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּע מָה לְמַעַלְה מִמֶּךָ"

יְדוּעַ מָה שְׁאָמְרוּ חו"ל, שְׁצָרִיךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְעִבּוֹד אֶת ה' בְּשִׁבְעַת הַמִּידוֹת: **חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, נְצַח, הוֹד, יְסוֹד, מְלָכוּת**. וְצָרִיךְ כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְתַקֵּן וּלְקַדֵּשׁ מִידוֹת אֵלּוּ.

וְלָכֵן, יָמֵי סְפִירַת הָעֶמֶר, שְׂבָהֵם אָנוּ סוֹפְרִים שְׂבַעַת שְׁבוּעוֹת, הֵם כְּנֶגֶד שִׁבְעַת הַמִּידוֹת שֶׁהֵבֵאנוּ, כְּדִי לְהַגִּיעַ לְחַג הַשְּׁבוּעוֹת (זְמַן מִתְּנַן תּוֹרַתְנוּ) וּלְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כְּשֶׁאָנוּ מְתוֹקְנִים וּמְזוֹכְכִים בְּשִׁבְעַת הַמִּידוֹת הַנ"ל. עַל כֵּן בְּכָל שְׁבוּעַת יֵשׁ לְתַקֵּן מִידָה אַחַת – בְּשִׁבְעַת הָרָאוֹנוֹ שֶׁל יָמֵי סְפִירַת הָעֶמֶר יֵשׁ לְתַקֵּן אֶת מִידַת הַחֶסֶד, בְּשִׁבְעַת הַשְּׁנֵי אֶת מִידַת הַגְּבוּרָה, וְכֵן הַלָּאָה.

כְּדִי לְהִבִּין עִמָּךְ עֲנִין זֶה, נִקְדִּים לְהֵבִיא אֶת הַמְּבוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזֶּהָר, מֵאִמֶּר פְּתִיחַת אֱלֹהֵינוּ (הַקְּדָמָה י"ז), כִּי שִׁבְעַת הַמִּידוֹת (=חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, נְצַח, הוֹד, יְסוֹד, מְלָכוּת) הֵן כְּדַמְיוֹן צוּרַת הָאָדָם: מִידַת הַחֶסֶד זְרוּעַ יָמִין. מִידַת הַגְּבוּרָה זְרוּעַ שְׂמָאל. מִידַת הַתְּפָאֶרֶת הִיא הַגּוֹף. מִידוֹת נְצַח וְהוֹד הֵן שְׁתֵּי הַרְגָּלִים. יְסוֹד הִיא אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, וּמְלָכוּת הִיא בְּבַחֲנִית פֶּה. וּכְפִי לְשׁוֹן הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ: "חֶסֶד דְּרוּעָא יְמִינָא. גְּבוּרָה דְּרוּעָא שְׂמָאלָא. תְּפָאֶרֶת גּוּפָא. נְצַח וְהוֹד תְּרִין שׁוּקִין. יְסוֹד סִימָא דְּגוּפָא אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. מְלָכוּת פֶּה תּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה קָרִינָן לָהּ."

לְפִי זֶה יִתְבָּאֵר לָנוּ לְהִבִּין, מָה שְׂרָאָה יְחֻזְקָאֵל הַנְּבִיא בְּמַעֲשֵׂה הַמְּרַכְּבָה (יְחֻזְקָאֵל א', כ"ו): "וְעַל דְּמוֹת הַכְּפָסָא דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו מְלַמְעָלָה". שְׂכּוֹן, יֵשׁ לָנוּ לְשִׂאוֹל: הֲרֵי לֹא שִׁיךְ אֲצֵל הַקַּב"ה תּוֹאֵר "אָדָם", שְׂהָרֵי הוּא יִתְבָּרַךְ נִשְׁגָּב מִכָּל הַמִּידוֹת, וְאִין לוֹ גּוּף וְלֹא דְמוֹת הַגּוֹף.

אַלָּא, צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁהַקַּב"ה צִמְצַם אֶת עֲצָמוֹ, כְּבִיכּוֹל, לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ שִׁבְעַת הַמִּידוֹת, שֶׁהֵן בְּצוּרַת אָדָם, כְּדִי לְהַנְהִיג בְּהֵן אֶת הָעוֹלָם. וּמִצַּד זֶה רָאָה יְחֻזְקָאֵל "וְעַל דְּמוֹת הַכְּפָסָא דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם".

וְצָרִיךְ לְדַעַת שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אֶת הָעוֹלָם כֶּךָ, שְׂרַק בְּ"אֲתַעְרוּתָא דְּלִתְתָּא" יֵשׁ "אֲתַעְרוּתָא דְּלַעֲיָלָא" (=רַק לְאַחַר הַתְּעוֹרְרוֹת מְלַמְטָה יֵשׁ הַתְּעוֹרְרוֹת מְלַמְעָלָה). דְּהֵינּוּ, רַק עַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם לְמַטָּה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִידָה מְסוּיָמַת לְעִבּוֹד בַּהּ אֶת ה', הֵנָּה עַל-יְדֵי כֶּךָ הוּא גּוֹרֵם כְּבִיכּוֹל שֶׁהַקַּב"ה יִתְלַבֵּשׁ בְּמִידָה זוֹ לְמַעַלָּה, כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ לְנִבְרָאִים.

וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר אִישׁ יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה חֶסֶד בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא גּוֹרֵם, כְּבִיכּוֹל, שֶׁהַקַּב"ה יִתְלַבֵּשׁ בְּמִידַת הַחֶסֶד יָד יָמִין, לְהַשְׁפִּיעַ מִיָּדוֹ/מִחֶסְדוֹ לְבְרִיּוֹתָיו. וְיֵשׁ לוֹמֵר, שְׂעַל-יְדֵי כֶּךָ, עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂה הַחֶסֶד שְׂעוֹשֶׂה אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא גּוֹרֵם כְּבִיכּוֹל לְעִשׂוֹת יָד יָמִין לְהַקַּב"ה. וְכֶךָ, אִם יִשְׁתַּמֵּשׁ הָאָדָם בְּמִידַת הַגְּבוּרָה, שֶׁהִיא כְּאִמּוֹר יָד שְׂמָאל, כְּדִי לְהַתְּגַבֵּר עַל יְצֵרוֹ, הוּא גּוֹרֵם עַל-יְדֵי כֶּךָ לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם, שִׁיתְּלַבֵּשׁ הַקַּב"ה בְּמִידַת הַגְּבוּרָה, שֶׁהִיא יָד שְׂמָאל, לְהַכְנִיעַ אֶת הָאוֹיְבִים. וְכֶךָ בְּכָל מִידָה וּמִידָה מִשְׁבַּע הַמִּידוֹת. עַל-כֵּן נִמְצָא, שְׂעַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּשִׁבְעַת הַמִּידוֹת (שֶׁהֵן כְּדַמְיוֹן אָדָם) הוּא גּוֹרֵם לְכֶךָ שֶׁהַקַּב"ה יִתְלַבֵּשׁ בְּשִׁבְעַת הַמִּידוֹת שֶׁל מַעַלָּה, וְאִזּוֹ נִקְרָא הַקַּב"ה בְּתוֹאֵר "אָדָם", בְּבַחֲנִית "וְעַל דְּמוֹת הַכְּפָסָא דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם".

וְזֶהוּ שְׂפָרַשׁ הַרְה"ק מֵאֲפֶטָא זִיע"א אֶת הַמְּשָׁנָה, "דַּע מָה לְמַעַלְה מִמֶּךָ" ("מָה" בְּגַמְטְרִיָּה "אָדָם"). כְּלוֹמֵר, "דַּע מָה (=אָדָם) לְמַעַלְה" – זֶה שִׁישׁ תּוֹאֵר "אָדָם" לְמַעַלְה (שֶׁהַקַּב"ה הוּא "דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם") – זֶה מִמֶּךָ, כְּפִי הַמַּעֲשִׂים שֶׁלָּךְ לְמַטָּה. שְׂכּוֹן, כְּאֲשֶׁר אֲתָה מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם שִׁבְעַת הַמִּידוֹת לְשֵׁם שְׂמַיִם, הֵנָּה, עַל-יְדֵי כֶּךָ הַקַּב"ה מִתְּלַבֵּשׁ בְּמִידוֹת אֵלּוּ בְּשָׁמַיִם. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"שְׂמַעוֹן בֶּן שִׁטַּח אוֹמֵר: הוּי מְרַבָּה לְחַקוֹר אֶת הָעֵדִים"

בְּסִפְר "עֲרוּגוֹת הַבְּשָׁם" (פְּרַשְׁת שׁוֹפְטִים), מְבוֹאֶרֶת מְשָׁנָה זוֹ ("שְׂמַעוֹן בֶּן שִׁטַּח אוֹמֵר: הוּי מְרַבָּה לְחַקוֹר אֶת הָעֵדִים") עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּתוֹרָה (דְּבָרִים ד', כ"ו): "הָעֵידוֹתֵי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשְּׂמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", וּפְרַשׁ רַש"י שָׁם: ("הַקַּב"ה

אומר לישראל: הנני מזמינם (=את השמים והארץ) להיות עדים שהתירתי בכם". ומוכא בגמרא (עג, ג), שלעתיד לבוא ישאלו הגויים את הקב"ה, מי מעיד על ישראל שהם קימו את התורה? ועונה להם הקב"ה: "...שמים וארץ יעידו בהם, שקימו את התורה כלה".

והנה, אומרים חז"ל, לא רק לעתיד לבוא, אלא גם בעולם הזה השמים והארץ מעידים על מעשיהם של ישראל, כמו שכתוב בפרשה השניה של "קריאת שמע": "והיה אם שמע תשמעו אל מצותי... ונתתי מטר ארצכם בעת יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך... ואכלת ושבעת". ולכן, נמצא אפוא, שאם האדם מצליח בעסקיו, ויש לו פרנסה ברוח, הנה לכאורה יש לו הוכחה ברורה שהוא עובד את ה' כראוי, שהרי מתקיים בו: "ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך".

אך למעשה אפשר לטעות בכך טעות גדולה, שהרי כבר אמר החכם מפל אדם (קהלת ה', יב): "יש... עשר (ה) שמור לבעליו לרעתו".

אם כן, יתכן מאד שכל השפע הזה שיש לאדם הוא בבחינת "עשר שמור לבעליו לרעתו!"

ולכן אמר התנא שמעון בן שטח במתק לשונו: "הוי מרבה לחקור את העדים" – תרבה לחקור את העדים – את השמים ואת הארץ, לבל תבטח בהם. שכן, מכיון שהם משפיעים לך כל טוב, אתה מסיק מכך שאתה עובד את ה' כראוי. אלא – תרבה לחקור את העדים – כי אולי השפע הזה שהם משפיעים עליך הוא רק כדי להעניש אותך בסופו של דבר, חלילה, כפי שאומר שלמה המלך: "עשר שמור לבעליו לרעתו"... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אז תרצה הארץ את שבתתיה..." (כו' לד')

שנינו במסכת שבת (לג, עא): "בעון השמיטה (כאשר אינה נשמרת כראוי) באה גלות לעולם, ומגלים אותם, את ישראל (מארצם), ובאים אחרים ויושבים במקומם (בארץ ישראל)".

נשאלת השאלה, מדוע נענשים ישראל על אי-קיום מצות שמיטה וזקא בענש של גלות מהארץ? מסבירים זאת חכמי ישראל, שבקיום מצות שמיטה מעידים אנו, קבל עולם, שאיננו בעלי הארץ, אלא אנו יושבים עליה בחסדי שמים, ונתנה לנו הרשות מאת ה' יתברך לעבדה ולשמרה. ועוד מראים אנו בכך, שהארץ נתנה כפיקדון לשש שנים נוספות, וכן הדבר מידי שמיטה (=כל שבע שנים).

אבל, בשעה שישאל מוטלים, חלילה, את מצות השמיטה, בניגוד לדבר ה' – כאילו מפגינים הם קבל עולם, שהם בעלי הארץ, ואין מרות-שמים עליהם. משום כך נענשים הם בגלות מן הארץ – מידה כנגד מידה...

"אל תקח מאתו נשך ותריבית..."

שנינו במדרש רבה: "אמר הקב"ה: מי שחי (=שהתפרנס) בריבית בעולם הזה – לא יחיה בעולם הבא". בענין זה מספרים חסידים: פעם אחת, בפוזנה שבמערב פולין, הלך לעולמו אחד מעשירי העיר, שהתפרנס כל ימיו מהלוואות בריבית קצוצה. תבעו אנשי חברת קדישא סכום כסף גדול מאד תמורת הקרקע, שהועידו לאותו נפטר בבית הקברות. חרה הדבר ליורשי הנפטר, וברוב זעמם פנו בתלונה חריפה אל ראש המשטרה הנכרית שבועיר. הלה לא השתהה הרבה, וצוה להזמין ללשכתו את רבי עקיבא אייגר, רבה המהולל של פוזנה בימים ההם, כדי שיסביר לו את פשר הדרישה הכספית הגבוהה של חברת קדישא ממשפחת המלוה בריבית.

אמר רבי עקיבא אייגר לראש המשטרה: אנו, היהודים, מאמינים באמונה שלמה בתחית-המתים, וממילא עתידים כל הנפטרים להחזיר את חלקות קבריהם, לאחר שיקומו לתחיה. אולם, חכמינו הקדמונים קבעו, שהמלוים בריבית לא יקומו בתחית המתים יחד עם מתי ישראל. יוצא אפוא, שהנפטר שלפנינו – שהיה מלוה בריבית שנים רבות – נוטל את קרקע קברו לצמיתות. כיון שכך, מן הדין הוא שהממונים על בית הקברות יטלו מיורשיו סכום כסף גדול במיוחד תמורת קברו. הסבר זה של הגאון הישיש נראה בעיני ראש המשטרה הנכרי, והלה גמר בדעתו שלא להתערב עוד באותו סכסוך שבקהילה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!